

Hana Zelinková, *Móda v osvícenské společnosti. Móda, morálka, luxus a zdraví na sklonku 18. století.*, Praha 2015

Autorka se zaměřila na velice zajímavé téma, svým způsobem velice typické pro Století Rozumu, na otázku módy ve vztahu k dobové diskusi o luxusu, morálce a zdraví. Právě 18. století, které ke všemu přistupuje racionálně, přichází s otázkou vlivu módy na zdraví člověka, konkrétně ženy, což je propojeno nejen s novou ideou zdravotní policie a politiky, ale také s myšlenkou přirozeného způsobu života a kritikou přepychu, popřípadě civilizace dohnané do extrému v případě rokokové módy dam. Paní Zelinková si také téma své bakalářské práce velice zodpovědně vybírala, pracovala na něm samostatně a s velkým nasazením, chutí, radostí a zájmem, přičemž respektovala závěry našich společných konzultací a případné nedostatky způsobené skutečností, že se jednalo o její první odbornou studii, s ochotou napravovala a práci předělávala. Výsledná podoba její studie sice není dokonalá, nicméně překonala očekávání a bude výborným odrazovým můstkem pro další výzkumnou činnost paní autorky na poli módy v osvětenství.

Paní Zelinková se ve velké části své práce dalekosáhle zaměřila na zpracování dějin módy nejen v osvětenském století, nýbrž i v následujících desetiletích, čímž zprostředkovala čtenáři skvělý přehled o této problematice a sobě poskytla cennou základnu pro další pramenný výzkum. Z této části její studie získáváme nejen přehlednou představu o módě jako takové, ale také o textilním průmyslu dané doby, o trendech v jednotlivých typech oblečení, v líčení, v obuvi atd. Samostatná kapitola je rovněž věnována pojmu módy, ale i dalším sledovaným kategoriím morálce, luxusu, zdraví a osvětenství konkrétněji. Autorka se poté zabývá otázkou vztahu lékařství a hygieny k otázkám dobové módy. Následuje práce s prameny a jejich analýza, přičemž autorka využívá velmi vhodně přední pedagogický osvětenský spis Rousseauova Emila, aby získala náhled na francouzskou, potažmo obecně osvětenskou debatu o módě, přičemž tento pramen doplňuje neméně cennými a vhodně zvolenými prameny z edice věnované pramenům s genderovou tematikou od L. Storchové a J. Ratajové „Žádná ženská člověk není“ obsahující spisky a kramářské písně týkající se žen z raného novověku tentokrát české provenience. Tím autorka získává cenné srovnání obou pohledů, které jakkoliv rozhodně není vyčerpávající, alespoň v základě mapuje daný problém. Vlastní rozbor je problematizován, přičemž autorka řeší otázku nejen zdraví nebezpečných oděvů typu šněrovaček, či nevhodně honosného oděvu, ale i hygieny a otužování, které se u Rousseaua objevuje (viz v budoucnu náš V. Priessnitz!). Všechny tyto počiny jsou velice chvályhodné.

Co však méně nadchne je skutečnost, že autorka věnuje rozboru pramene poměrně malý úsek, 15 stran z celých 63 stran textu práce, zde by se nabízelo doporučení obě části více vyvážit. Otázka pramene někdy v teoretické oblasti není autorce ještě plně jasná, týká se to různých výroků o Storchové jako autorce/neautorce (je to editorka pramene), o výrocích typu, že historik má pracovat především s nepramenným materiálem, což je zřejmě překlep.... A podobně. To jsou ovšem jen detaily, kterých se občas v různé formě nechtě dopustí každý. Rozhodně by pro další studium bylo vhodné rozšířit pramenný materiál především o méně známé prameny a rukopisy, kterých se jistě v archivech nachází nemalý počet)například

pojednání o výchově šlechtických dětí, či mravoučné povídky z produkce nakladatelství Krameria. Jistě také neuškodí, když se autorka seznámí s francouzským jazykem, aby do budoucna mohla prostudovat mnohé francouzské prameny pojednávající o této problematice a zapojit do svého výzkumu také další geografické typické oblasti, jako například anglickou či skandinávskou módu a dobovou debatu o ní v daných zemích. Srovnání pak poskytně zajímavý pohled na osvícenskou diskusi a módu/kritiku módy.

Práce je jinak doplněna zajímavým ikonografickým materiálem, který by si sám zasloužil větší analýzu.

Práci považuji za naprosto splňující požadavky na bakalářskou práci, k obhajobě ji doporučuji a navrhuji ji hodnotit známkou *velmi dobře*, v případě vynikající obhajoby se nebráním ani hodnocení *výborně*.

PhDr. Martina Ondo Grečenková, Dr.

Historický modul FHS